IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2020/465

z dne 30. marca 2020

o nujnih ukrepih za pomoč organizacijam proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v italijanskih deželah Emilija - Romanja, Benečija, Trentino - Zgornje Poadižje, Lombardija, Piemont in Furlanija - Julijska krajina zaradi škode, ki jo je na njihovi proizvodnji povzročila azijska marmorirana smrdljivka (*Halyomorpha halys*)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 ([1]) ter zlasti člena 221(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Azijska marmorirana smrdljivka (*Halyomorpha halys*) (v nadaljnjem besedilu: smrdljivka) je žuželka, ki izvira iz Azije in je bila z mednarodno trgovino nenamerno vnesena v Unijo, zlasti v severne dežele Italije, in sicer v Emilijo - Romanjo, Benečijo, Trentino - Zgornje Poadižje, Lombardijo, Piemont in Furlanijo - Julijsko krajino (v nadaljnjem besedilu: prizadete dežele).

(2) Leta 2019 je zaradi smrdljivke v prizadetih deželah nastala velika škoda na proizvodnji sadja in zelenjave, in sicer so bile okužene hruške, breskve in nektarine, jabolka, kiviji, češnje in marelice. Sadje in zelenjava sta bila zaradi nastale škode neuporabna tako za porabo kot predelavo. Izgube, ki jih je proizvajalcem sadja in zelenjave v prizadetih deželah povzročila smrdljivka, naj bi po ocenah samo v letu 2019 dosegle 500 milijonov EUR. Zaradi smrdljivke so številne organizacije proizvajalcev v prizadetih deželah leta 2019 izgubile velik del pridelka ali celo celoten pridelek sadja in zelenjave.

(3) Smrdljivka trenutno ne izpolnjuje meril za karantenski škodljivi organizem za Unijo v skladu z Uredbo (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), na ravni Unije pa ni mogoče sprejeti ukrepov za izkoreninjenje. Zato italijanski organi na tej stopnji ne morejo sprejeti ustreznih zaščitnih fitosanitarnih ukrepov.

(4) Poleg tega so za učinkovito zatiranje smrdljivke trenutno na voljo le omejeni načini varstva rastlin. Parazitoidne osice (*Trissolcus japonicus* in *Trissolcus mitsukurii*) kot alternativni ukrep biotičnega zatiranja so bile v Italiji šele pred nedavnim odobrene kot antagonistične žuželke, pri čemer trenutno ni jasno, ali je ta biološka metoda zatiranja smrdljivke učinkovita.

([1]) UL L 347, 20.12.2013, str. 671.

([2]) Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L 317, 23.11.2016, str. 4).

(5) Organizacije proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah izvajajo preventivne ukrepe (npr. namestitev mrež proti mrčesu in pasti), da bi preprečile škodo na kmetijskih rastlinah. Kljub prizadevanjem so imele navedene organizacije proizvajalcev hkrati visoke stroške preventivnih ukrepov in izgube proizvodnje, kar je zelo negativno vplivalo na vrednost njihove tržne proizvodnje. To vpliva na finančno stabilnost organizacij proizvajalcev in na njihovo sposobnost za izvajanje operativnih programov v prihodnjih letih ter za uvedbo ukrepov proti napadom škodljivih organizmov. Poleg tega imajo zaradi zmanjšanja vrednosti tržne proizvodnje organizacije proizvajalcev slabši dostop do finančne pomoči Unije v sektorju sadja in zelenjave. Zmanjšanje vrednosti tržne proizvodnje bi lahko privedlo tudi do izgube priznanja organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah, kadar njihova vrednost tržne proizvodnje pade pod minimalni zakonski prag.

(6) Zapleteno stanje v prizadetih deželah zaradi škode na proizvodnji sadja in zelenjave, znatne izgube dohodka in finančna nestabilnost organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah ter nezmožnost nadaljnjega izvajanja njihovih operativnih programov predstavljajo specifičen problem v smislu člena 221 Uredbe (EU) št. 1308/2013. Tega specifičnega problema ni mogoče obravnavati z ukrepi iz člena 219 ali 220 navedene uredbe, saj se ne nanaša na obstoječe motnje na trgu ali izrecno grožnjo takšnih motenj. Prav tako se ne nanaša na ukrepe za boj proti širitvi bolezni živali ali izgubo zaupanja potrošnikov zaradi tveganj za zdravje ljudi, živali ali rastlin.

(7) Za rešitev specifičnega problema v prizadetih deželah so zato potrebni nujni ukrepi za izboljšanje dostopa do vzajemnih skladov in povečanje zgornje meje finančne pomoči Unije za organizacije proizvajalcev v teh deželah. S takšnimi ukrepi se bo zagotovila finančna stabilnost ter povečala odpornost in sposobnost organizacij proizvajalcev v prizadetih deželah za obvladovanje škode, ki jo je povzročila smrdljivka, in za izvajanje nadaljnjih ukrepov preprečevanja in obvladovanja kriz v zvezi s tem.

(8) Uporaba vzajemnih skladov kot ukrepov organizacij proizvajalcev v prizadetih deželah za preprečevanje in obvladovanje kriz predstavlja način za zmanjšanje škode na njihovi proizvodnji sadja in zelenjave ter izgube dohodka. Zato bi bilo treba izboljšati dostop organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah do vzajemnih skladov. Finančna pomoč Unije trenutno pokriva le upravne stroške ustanovitve vzajemnega sklada in njegove dopolnitve po plačilu odškodnine članom proizvajalcem, ki se jim zaradi neugodnih tržnih razmer močno zmanjša dohodek. Za odpravo škode v prizadetih deželah zaradi smrdljivke bi morala finančna pomoč Unije pokrivati tudi začetni kapital vzajemnega sklada. Tako zagotovljena finančna pomoč Unije za začetni kapital vzajemnega sklada bi morala biti namenjena nadomestilu izgubljenega dohodka članov proizvajalcev zaradi škode, ki jo povzroči smrdljivka.

(9) Zgornjo mejo finančne pomoči Unije v višini 4,6 %, namenjene ukrepom preprečevanja in obvladovanja kriz v operativnih programih organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah v skladu s členom 34(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013, bi bilo treba povečati za 0,4 % vrednosti tržne proizvodnje na 5 % vrednosti tržne proizvodnje, da se izboljša dostop navedenih organizacij proizvajalcev do vzajemnih skladov in drugih ukrepov preprečevanja in obvladovanja kriz ter poveča njihova finančna stabilnost. Ker specifični problem ne zadeva združenj organizacij proizvajalcev, zgornje meje iz tretjega pododstavka člena 34(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 ni treba zvišati.

(10) Zaradi povečanja zgornje meje v višini 4,6 % za 0,4 % bi bilo treba zgornjo mejo finančne pomoči Unije za ukrepe preprečevanja in obvladovanja kriz s sedanjega 0,5 % vrednosti tržne proizvodnje iz drugega pododstavka člena 34 (2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 povečati na 0,9 % tržne proizvodnje navedenih organizacij proizvajalcev. Dodatnega 0,4 % vrednosti tržne proizvodnje bi bilo treba uporabiti za ukrepe za zatiranje smrdljivke. To je potrebno za okrepitev finančne stabilnosti organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah, povečanje njihove odpornosti in izboljšanje njihove zmožnosti za izvajanje odobrenih operativnih programov v prihodnjih letih.

(11) Glede na finančno nestabilnost organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave v prizadetih deželah in potrebo po izvajanju dodatnih ukrepov za zatiranje smrdljivke, bi bilo treba mejo finančne pomoči Unije v višini 50 % iz člena 34(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 povečati na 60 % za vse ukrepe v operativnih programih za zatiranje smrdljivke v prizadetih deželah.

(12) Zaradi izvajanja operativnih programov po koledarskih letih in ob upoštevanju dejstva, da izračun vrednosti tržne proizvodnje, ki določa znesek finančne pomoči Unije, temelji na predhodnem koledarskem letu, bi morala ta uredba začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

(13) To uredbo bi bilo treba uporabljati od 1. januarja 2020. To je potrebno, ker nujni ukrepi zadevajo raven in področje uporabe finančne pomoči Unije za organizacije proizvajalcev, ki so zaradi smrdljivke utrpele škodo na proizvodnji sadja in zelenjave. Te organizacije proizvajalcev morajo navedene ukrepe v svojih operativnih programih začeti uporabljati od januarja 2020 naprej, da se bodo lahko nemudoma odzvale na škodo na proizvodnji sadja in zelenjave zaradi smrdljivke in zagotovile nadaljnje izvajanje svojih operativnih programov ter gospodarsko stabilnost in sposobnost preživetja že v letu 2020.

(14) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Odbora za skupno ureditev kmetijskih trgov in vrtnarskih proizvodov –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Področje uporabe

Ta uredba se uporablja za priznane organizacije proizvajalcev, ki delujejo v italijanskih deželah Emilija - Romanja, Benečija, Trentino - Zgornje Poadižje, Lombardija, Piemont in Furlanija - Julijska krajina, katerih proizvodnja sadja in zelenjave je bila v letu 2019 prizadeta zaradi azijske marmorirane smrdljivke (*Halyomorpha halys*).

Člen 2

Nujni ukrepi za reševanje specifičnega problema organizacij proizvajalcev v prizadetih deželah

1. Finančna pomoč Unije za vzajemne sklade iz točke (d) člena 33(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 krije tudi pomoč za začetni kapital vzajemnih skladov. Namenjena je nadomestilu izgubljenega dohodka članov proizvajalcev zaradi škode, ki jo je na proizvodnji sadja in zelenjave v deželah iz člena 1 povzročila azijska marmorirana smrdljivka (*Halyomorpha halys*).

2. Zgornja meja 4,6 % vrednosti tržne proizvodnje iz drugega pododstavka člena 34(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se poveča za 0,4 %, znesek, ki ustreza dodatnim 0,4 %, pa se uporabi za ukrepe preprečevanja in obvladovanja kriz, namenjene odpravi škode, ki jo je v deželah iz člena 1 povzročila azijska marmorirana smrdljivka (*Halyomorpha halys*).

3. Na zahtevo organizacij proizvajalcev se 50-odstotna omejitev finančne pomoči Unije iz člena 34(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 poveča na 60 % za ukrepe za zatiranje azijske marmorirane smrdljivke (*Halyomorpha halys*) v operativnih programih organizacij proizvajalcev, ki delujejo v deželah iz člena 1.

Člen 3

Začetek veljavnosti in datum začetka uporabe

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 30. marca 2020

Za Komisijo
Predsednica
Ursula VON DER LEYEN